

Warszawa, dnia 15 października 2021 r.

1021/2021/PSP/KJ

Szanowny Pan
dr hab. Piotr Wawrzyk
Przewodniczący Zespołu do
spraw wyłonienia kandydatów na
urząd Sędziego Europejskiego
Trybunału Praw Człowieka w
Strasburgu

Do wiadomości:

Zbigniew Rau

Minister Spraw Zagranicznych

al. J. Ch. Szucha 23

00 – 580 Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku z odrzuceniem przez Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy (dalej: ZPRE) polskiej listy kandydatów na urząd sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC bądź Trybunał) w dniu 19 kwietnia 2021 r., Rząd Rzeczypospolitej Polskiej powinien przekazać ZPRE nową listę kandydatów do dnia 3 grudnia 2021 r.¹ Kolejnym etapem toczącej się procedury selekcji kandydatów na urząd sędziego ETPC są rozmowy kwalifikacyjne, które odbędą się na posiedzeniu Zespołu ds. wyłonienia kandydatów na urząd sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w terminie 20 – 21 października 2021 r.

Zarządzenie nr 9 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 7 lipca 2021 r. zmieniające zarządzenie w sprawie powołania Zespołu do spraw wyłonienia kandydatów na urząd Sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu wprowadziło możliwość wyznaczenia

¹ Odpowiedź MSZ do Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka z dn. 7 lipca 2021 r.; treść odpowiedzi dostępna w formie niezmienionej pod adresem: <https://www.hfhr.pl/procedura-wyboru-kandydatow-na-sedziego-etpc-monitoringu-ciag-dalszy/> (dostęp: 14.10.2021 r.).

przez organizacje pozarządowe, których działalność statutowa obejmuje działania w sferze upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, po jednym obserwatorze z ich ramienia². Zgodnie z ww. zarządzeniem osoba taka może być obecna w trakcie rozmów kwalifikacyjnych z kandydatami, bez prawa głosu. Z takiej możliwości finalnie skorzystało 15 podmiotów. Wyznaczeni przez te podmioty obserwatorzy zostali zobowiązani do podpisania oświadczeń o ochronie danych osobowych³ i złożenia ich do sekretariatu MSZ do dn. 7 września 2021 r.⁴ Mając na uwadze treść ww. oświadczenia⁵ my, podpisani poniżej obserwatorzy, postanowiliśmy odnieść się pokrótce do rzeczzonego zobowiązania.

W pierwszej kolejności pragniemy zaznaczyć, iż doceniamy działania MSZ, które wychodzą naprzeciw niektórym z postulatów podnoszonych dotychczas przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, Krajową Izbę Radców Prawnych oraz Naczelną Radę Adwokacką⁶, jak np. zintensyfikowanie działań informacyjnych dotyczących przebiegu procedury czy wprowadzenie możliwości udziału niezależnych obserwatorów w rozmowach kwalifikacyjnych. Niemniej należy jasno wskazać, iż działania te muszą rzeczywiście przyczynić się do przeprowadzenia demokratycznej procedury selekcji w sposób sprawiedliwy i równy wobec wszystkich kandydatów oraz do spełniania przez nią odpowiednich standardów otwartości i przejrzystości.

Mając powyższe na uwadze, należy zauważyć, iż czynnik publiczny jest nierozzerwalnie związany z samą istotą prowadzenia obserwacji. Obserwator musi mieć możliwość upublicznienia wyników prowadzonych przez niego działań, w szczególności gdy dostęp ogółu społeczeństwa do procedury został tak znacząco, jak ma to miejsce w przypadku omawianego postępowania, ograniczony. W przeciwnym razie udział obserwatora byłby wyłącznie pozorny, a potencjalnie nawet szkodliwy, jeżeli jego obecność miałaby niejako legitymować potencjalnie zaobserwowane nieprawidłowości, o których nie mógłby poinformować opinii publicznej.

² § 6a Zarządzenia nr 1 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wyłonienia kandydatów na urząd Sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, zmienionego Zarządzeniem nr 31 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 2 października 2020 r. oraz Zarządzeniem nr 9 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 7 lipca 2021 r.

³ § 6a ust. 2 Zarządzenia nr 1 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wyłonienia kandydatów na urząd Sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, zmienionego Zarządzeniem nr 31 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 2 października 2020 r. oraz Zarządzeniem nr 9 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 7 lipca 2021 r.

⁴ <https://www.gov.pl/web/dyplomacja/mozliwosc-wyznaczenia-obszatorow-rozmow-kwalifikacyjnych-z-kandydatami-na-sedziego-etpc> (dostęp: 14.10.2021 r.).

⁵ Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 3 do Zarządzenia nr 9 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 7 lipca 2021 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie powołania Zespołu do spraw wyłonienia kandydatów na urząd Sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

⁶ Zob. np. https://www.hfhr.pl/wp-content/uploads/2020/05/20200521_115739.pdf (dostęp: 14.10.2021 r.).

Dlatego pragniemy stanowczo podkreślić, iż interpretacja podpisanych przez nas klauzul, która miałyby w rzeczywistości prowadzić do wydrążenia samej substancji obserwacji z jej rzeczywistego przedmiotu i celu, byłaby w naszej ocenie niewłaściwa i sprzeczna z samym celem wprowadzenia niezależnych obserwatorów. Niweczyłaby ona *ratio legis* § 6a Zarządzenia nr 1 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 13 stycznia 2012 r. w sprawie powołania Zespołu do spraw wyłonienia kandydatów na urząd Sędziego Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (zmienionego Zarządzeniem nr 31 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 2 października 2020 r. oraz Zarządzeniem nr 9 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 7 lipca 2021 r.). Tak rozumiane ograniczenie działań obserwatorów byłoby tym samym szkodliwe i nie wpływałoby dodatnio na otwartość i przejrzystość procedury.

Jednocześnie pragniemy wyrazić nasze zrozumienie wobec konieczności zapewnienia właściwej ochrony prywatności kandydatów. Nie mamy wątpliwości, iż wiedza przekazywana przez obserwatorów nie może mieć na celu np. rozpowszechniania niezycliwych komentarzy na temat któregośkolwiek z kandydatów, ani też przyjmować formy, która mogłaby w przyszłości skutkować odstraszeniem potencjalnych kandydatów od udziału w konkursie w obawie przed narażeniem na szwank ich reputacji. Należy być jednak świadomym, iż w toku procedury może dojść do konieczności dokonania ważenia, w zgodzie z zasadą proporcjonalności, pomiędzy dwoma potencjalnie przeciwstawnymi dobrami – prywatnością kandydatów z jednej strony a leżącym w interesie publicznym przeprowadzeniem procedury selekcji kandydatów na urząd sędziego ETPC w sposób spełniający odpowiednie wymogi ze strony drugiej. Tego typu potrzeba nie jest również obca problematyce ochrony danych osobowych, co odzwierciedla np. prawo unijne w odniesieniu do dziennikarzy⁷ czy sygnalistów⁸.

Kończąc, pragniemy wyrazić nasze przekonanie, iż właściwa interpretacja omawianych klauzul, służąca przedmiotowi i celowi ustanowienia obserwatorów, jest równoznaczna ze stwierdzeniem braku proceduralnych przeszkód we właściwym pełnieniu przez nas funkcji obserwatorów. Tak rozumiane wymogi, wynikające z podpisanych przez nas zobowiązań, nie ograniczają bowiem działalności obserwatorów w sposób pozbawiający jej istoty, przy

⁷ Zob. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), art. 85.

⁸ Zob. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

jednoczesnym zagwarantowaniu odpowiedniej ochrony prywatności osób biorących udział w polskim konkursie na urząd sędziego Trybunału.

Podpisano:

1. Obserwator z ramienia Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny - apl. adw. Kamila Ferenc
2. Obserwator z ramienia Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka - Dominika Bychawska – Siniarska
3. Obserwator z ramienia Krajowej Izby Radców Prawnych - r.pr. Magda Krzyżanowska – Mierzewska
4. Obserwator z ramienia Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego - adw. Anna Mazurczak
5. Obserwator z ramienia Sekcji Praw Człowieka przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie - adw. Małgorzata Mączka – Pacholak
6. Obserwator z ramienia Sieć Obywatelska Watchdog Polska - Paula Kłucińska
7. Obserwator z ramienia Stowarzyszenia Adwokackiego „Defensor Iuris” - adw. Dagmara Miler
8. Obserwator z ramienia Stowarzyszenia im. prof. Zbigniewa Hołdy - Maria Ejchart - Dubois
9. Obserwator z ramienia Stowarzyszenia Interwencji Prawnej - adw. Małgorzata Jaźwińska
10. Obserwator z ramienia Stowarzyszenia Sędziów Polskich „IUSTITIA” - SSR Łukasz Mrozek
11. Obserwator z ramienia Stowarzyszenia Sędziów „Themis” - Sędzia NSA w st. sp. Irena Kamińska